

Olcsó sertéshus.

A főváros élelmezésének kuszált problémájában a husélelmezés olcsóbbá tétele egyike a legfontosabb feladatnak. Tudjuk, hogy mit jelent a jó husélelmezés a közegészség főtartására: a nemzetek testi és szellemi erejét a táplálkozás szükséges anyagának biztosításával tarthatják meg. Az állati és növényi eredetű zsiradéknak és fehérnyének kellő aránya már sok példa szerint biztosította a népek expanzív erőinek kifejlődését, míg a rossz táplálkozás faji elkorcsosulásra vezet.

A városok élelmezését intéző hatóság munkaszereteten és koncepcióján tehát nagy feladat teljesítése nyugszik. Nekik kell igyekezni minden tehetőségükkel és városuk szeretetével azon, hogy a termelő és fogyasztó közt minden mesterséges, vagy természetellenes választófal ledőljön, vagyis a drágaság békójával ne nyomoríthassa senki a városok lakóit. Nálunk, a hol a nép olcsó táplálkozásának fontos tényezői hiányzanak, a hol nincs belterjes termelés, de speciálisan Budapest élelmezésében kiforrotlan és szervezetlen állapot uralkodik, a hol a tultengő és ravasz közvetítés nyomul a fogyasztó elé, rároja és könyörtelenül behajtja rajta a maga adóját.

A megfészkelte rendszerrel szemben, mely a főváros régi élelmező intézményeinek elavult és célszerűtlen voltában nyer fegyvertársat, a küzdelem nehéz. Sőt ha valaki, mint például *Folkusházy* Lajos tanácsos, a maga nagyszabású terveiből programot dolgoz ki és azt fokozatosan érvényesíteni is szeretné, nyomban megrohanja őt a mindenféle magánérdek szervezett ellenállása, hogy megkösse a kezét, megnyirbálja alkotó kedvét és megbénítsa munkaszeretetét. Emlékezzünk csak vissza, milyen elkeseredett szervezkedés folyik egy év óta például a főváros élelmezésének ellen. Mindenki tisztában van már vele, hogy mit jelent ez a szerény keretek közt mozgó akció az élelmezés árának enyhítése terén. Kár, hogy feleutján elakasztották az erre vonatkozó tervek részletes megvalósítását, másrészt szerencse, hogy *Folkusházy* akaraterén nem fogott a magánérdek szervezett ellenállása és a közlelmezés ügyosztálya lassan, de biztosan építi ki Budapest élelmezésének világvárosias megszervezését.

Ezen az uton előrehaladva természetesen, hogy a fővárosi fogyasztók érdekét képviselő ügyosztály figyelme ráterelődött arra az érdekes kísérletre, a mi 1910. márciusa óta Németország egyik városában, Neu-Ulmban folyik. Ott a városi hatóság magukkal a termelő gazdákkal fogott össze, hogy a sertéshus fogyasztását, a mi ott igen fontos néptáplá-

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

381.6

Hely

Idő

u 1912 u

Személy

Helyszám

Szerző

Cím Olcsó sertéshus.

Forrás: Budapesti Hírlap

Bp.

(Hely)

1912 XI/9

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

lék, lényegesen olcsóbbá tege. Mi irtunk már róla, hogy az a bizottság, melyben a fővárost *Folkusházy* Lajos tanácsos képviselte, érdekes és sok tanulságos megfigyeléssel gazdagabban most érkezett haza tanulmányutjáról. A bizottság jelentését a főváros, a földmivelésügyi miniszter, az O. M. G. E. és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete elé terjesztve azon igyekszik, hogy átültesse hozzánk a tanulmányutnak nálunk is megvalósítható gyakorlati eredményeit.

Ezeket a gyakorlati eredményeket legjobban az elért siker ajánlja figyelmünkbe. Neu-Ulmban ugyanis a várossal szövetkezett gazdák az illetéktelen közvetítés kirekesztésével olyan sertésthust bírnak ma már a fogyasztó rendelkezésére bocsátani, a mely *kilónként 20—30 fillérrel olcsóbb*, mint a sertéshus eddigi rendes ára. Ezt a sikert igen egyszerű eszközzel érték el. *Neu-Ulm* városának főlhivására néhány württembergi gazda termelőszövetkezetté állt össze azzal a kötelezettséggel, hogy évenként legalább ezer darab 110 kilós sertést szállít és vágott súlyban mázsánként 126 márkáért bocsátja a város rendelkezésére. Ezzel szemben a város kötelezte magát, hogy a megállapított egységárért *öt évig* átveszi a szövetkezet egész huskinálatát, városi telket ad a hízlatótelep céljára és viseli az ezen a telken épített szállások 30.000 márkát tévő építőköltségének négy százalékos kamatát. Végül minden 200 sertésből összeállított hízócsoport részére 12.000 márká kamat nélküli kölcsönt ad.

Az így beszállított hust aztán a város nyereség nélkül bocsátja minden hét egy bizonyos napján az elárusításra vállalkozók rendelkezésére, a kiket az

ottani mézáros- és hentes-ipartestület kijelöl s a kik a kimérésért kilónként 30 pfenniget számíthatnak föl. A neu-ulmi telep a kínálatot rövidesen évi 3000 darabra fogja szaporítani s akkor a tervszerint minden héten már 200 darab sertést tud a város rendelkezésére bocsátani.

A város azt kötötte ki, hogy a kimérő ipartestület 50 kilónként 63 márkát fizessen, fedezze a vágódíjat és a folyó piaci árnál legalább hat pfenniggel adja olcsóbban a hust félkilónként. Az eddigi gyakorlat szerint azonban valóban 8—13 pfenniggel volt olcsóbb az így kimért sertés, a mi 19.2—31.2 fillérnek felel meg.

A neu-ulmi szövetkezetnek mindössze 75.000 márká az alapitőkéje, 1910-ben üzleti éve első nyolc és fél hónapjában a tőke 4 százalékát hozta tiszta haszon gyanánt.

Ahhoz, hogy Budapest husfogyasztását olcsóbbá lehessen tenni, akkora telep lenne szükséges, a mely a neu-ulminál hat- vagy hétszer nagyobb és legalább 3000 darab anyaállatot foglal magában. A kockázat persze ilyen állattömegnél meglehetősen nagy lenne, mert a sertést sok mindenféle állatbetegség fenyegeti. Egy telep helyett tehát Budapest részére a közeli környéken több egymástól elszigetelt telepet kellene létesíteni.

A tanulságos példa követésére most az lenne szükséges, hogy a mi gazdáink is lépést tegyenek a fővárosnál a neu-ulmihoz hasonló hízlató-telep létesítésére. Erre irányuló vállalkozó kedyük bizonyára a főváros teljes támogatásával találkozna.